

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фармацевтичних технологій та менеджменту
Кафедра управління та забезпечення якості у фармації

ПРАВОЗНАВСТВО

(назва освітньої компоненти)

РОБОЧА ПРОГРАМА
освітньої компоненти

підготовки _____ Перший (бакалаврський) рівень освіти
(назва рівня вищої освіти)
галузі знань _____ 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва галузі знань)
спеціальності _____ 073 Менеджмент
(код і найменування спеціальності)
освітньої програми _____ Менеджмент
(найменування освітньої програми)
спеціалізації (й) _____
(найменування освітньої програми)

2023 рік
рік створення

Робоча програма освітньої компоненти «Правознавство» спеціальності 073 Менеджмент освітньої програми Менеджмент (3,10д),(3,10з) (для здобувачів вищої освіти 1 курсу.

Розробники:

КОЛЯДА Тетяна, доцент кафедри управління та забезпечення якості у фармації, канд. юрид. наук, доцент

(вказати ПРІЗВИЩЕ, ім'я авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри управління та забезпечення якості у фармації
Протокол від «01» вересня 2023 року № 1

Зав. кафедри

управління та забезпечення якості у фармації

(підпис)

проф. Тетяна КРУТСЬКИХ
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Робоча програма схвалена на засіданні профільної методичної комісії з економіко-управлінських дисциплін
Протокол від «05» вересня 2023 року № 2

Голова профільної комісії

з економіко-управлінських дисциплін

(підпис)

проф. Алла НЕМЧЕНКО
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис освітньої компоненти

Мова навчання: українська

Статус освітньої компоненти: обов'язкова

Передумови вивчення освітньої компоненти: «Правознавство» входить до комплексу підготовки фахівців, який забезпечується освітніми компонентами: «Адміністративне право», «Господарське право», «Трудове право», Цивільне право, тощо.

Предметом вивчення освітньої компоненти «Правознавство» є основи теорії держави та права, а також основні суспільні правовідносини, що виникають в сфері праці, в сфері господарювання, а також відносини, що мають приватний та публічний характер.

Інформаційний обсяг освітньої компоненти. На вивчення освітньої компоненти відводиться 90 годин 3 кредити ЄКТС.

2. Мета та завдання освітньої компоненти

Метою викладання освітньої компоненти «Правознавство» є формування у здобувача вищої освіти теоретичних знань і вироблення практичних навичок щодо застосування норм права, сприяння у формуванні високого рівня правосвідомості та підвищення правової культури, а також недопущення правового нігілізму.

Основними **завданнями** освітньої компоненти «Правознавство» є:

- вивчення закономірностей та особливостей розвитку держави і права;
- вивчення фундаментальних положень Конституції України, які стосуються регламентування діяльності держави й організації суспільного життя, прав і обов'язків людини і громадянина;
- ознайомлення з ключовими положеннями основних галузей права;
- підготовка до сприяння матеріалу з наступних курсів правознавчого спрямування;
- формування навичок застосування одержаних знань та вмій у практичній діяльності.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Освітня компонента «Правознавство» забезпечує набуття здобувачами освіти компетентностей:

Згідно з вимогами стандарту/ освітньої програми освітня компонента забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

інтегральна:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

загальні:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

спеціальні (фахові, предметні):

- здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
- розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.
- здатність розв'язувати професійні завдання в процесі створення і функціонування організації (бізнесу), у тому числі фармацевтичної, з урахуванням змін нормативно-правової

бази, зовнішньоекономічного середовища, особливостей державного та регіонального управління, галузевої специфіки.

Інтегративні кінцеві *програмні результати навчання* (ПРН), формуванню яких сприяє освітня компонента:

- знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя;
- оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації;
- демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

У *результаті* вивчення освітньої компоненти здобувач вищої освіти повинен *знати*:

- визначення понять і категорій, що характеризують базові елементи механізму правового регулювання;
- форми, функції держави і структурні елементи її механізму;
- перелік публічних та приватних галузей права України, їх ознаки;
- зміст основних положень найважливіших законодавчих актів України;
- види юридичної відповідальності, їх природу та відмінності;
- складові системи судових і правоохоронних органів, їх призначення;
- основний зміст стадій цивільного, господарського і кримінального процесу

вміти:

- тлумачити та застосовувати чинне законодавство;
- правильно використовувати в практичній діяльності методи захисту прав і законних інтересів;
- відокремлювати елементи структури окремої норми права (гіпотезу, диспозицію, санкцію);
- тлумачити зміст норми права, використовувати базові поняття правознавства;
- аналізувати поведінку суб'єктів права під кутом зору наявності в ній елементів складу правопорушення.

володіти:

- загальною термінологією з правознавства;
- вмінням аналізувати зміст законодавчих актів;
- навичками складання процесуальних документів;
- вмінням захищати права та законні інтереси.

4. Структура освітньої компоненти

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	Денна форма						Заочна форма					
	у тому числі						у тому числі					
	всього	л	сем.	пз	лаб.	с. р.	всього	л	сем.	пз	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Держава і право												
Тема 1. Держава: поняття, виникнення, ознаки, сутність.	10	2	3			5	10	0,5	-	-	-	9,5
Тема 2. Форма, механізм і функції держави.	10	2	3			5	10,5	0,5	0,5	-	-	9,5

Тема 3. Поняття і ознаки права. Норми права. Система права.	10	2	3	-	5	10,5	0,5	0,5	-	-	9,5
Тема 4. Юридична відповідальність.	11	2	3	-	6	9	0,5	-	-	-	9,5
Контроль змістового модулю 1	1		1			1		1			
Разом за змістовим модулем 1	42	8	13	-	21	42	2	2		-	38
Змістовий модуль 2. Основні галузі права											
Тема 5. Основи адміністративного права.	7	2	2	-	3	7,5	1	0,5		-	6
Тема 6. Основи кримінального права.	7	2	2	-	3	7,5	1	0,5		-	6
Тема 7. Основи господарського права.	7	2	2	-	3	7,5	1	0,5		-	6
Тема 8. Основи цивільного права	7	2	2	-	3	7,5	1	0,5		-	6
Тема 9. Основи трудового права	8	2	2		4	7,5		0,5			7
Тема 10. Основи сімейного права	8	2	2		4	7,5		0,5			7
Контроль змістового модулю 2	1		1			1		1			
Разом за змістовим модулем 2	46	12	13	-	21	46	4	4		-	38
Семестровий залік	2	-	2	-	-	2	-	2	-	-	-
<i>Усього годин</i>	90	20	28		42	90	6	8		-	76

5. Зміст програми освітньої компоненти

Змістовий модуль 1. Держава і право

Тема 1. Держава: поняття, виникнення, ознаки, сутність. Загальна характеристика держави та державної влади. Порівняльна характеристика понять «країна», «суспільство», «держава». Поняття і види суспільних відносин та особливості їх впорядкування у додержавний період. Теорії виникнення держави. Зміни в організації суспільних відносин з появою держави. Історичні типи держави і права: поняття і загальна характеристика. Поняття і ознаки держави.

Тема 2. Форма, механізм і функції держави. Поняття, ознаки та елементи форми держави. Поняття «форма правління». Монархія та республіка як форми правління держави. Поняття державний устрій та його види. Унітарна держава та її ознаки. Федеративна держава та її

ознаки. Поняття державно-правовий режим. Демократичний, авторитарний, тоталітарний державно-правові режими, їх ознаки. Держава як апарат (механізм) політичної влади.

Структура механізму держави та принципи його організації й функціонування. Поняття «функції держави». Внутрішні та зовнішні функції.

Тема 3. Поняття і ознаки права. Норми права. Система права. Основні підходи до праворозуміння. Школа природного права, її основні положення. Поняття право та його ознаки. Право в об'єктивному та суб'єктивному сенсі. Право та його зовнішні форми. Функції права, їх ознаки та класифікація. Норма права та її ознаки. Види норм права. Структура правової норми. Система права, її елементи.

Тема 4. Юридична відповідальність. Правомірна і неправомірна поведінка. Правопорушення. Види правопорушень. Склад правопорушень. Суб'єкт, об'єкт, суб'єктивна та об'єктивна сторона правопорушення. Юридична відповідальність: поняття, цілі, види.

Змістовий модуль 2. Основні галузі права

Тема 5. Основи адміністративного права. Поняття, предмет та джерела адміністративного права України. Принципи державного управління в Україні. Державна служба в Україні. Суб'єкти адміністративного права. Поняття адміністративного правопорушення та його ознаки. Адміністративна відповідальність. Види адміністративних стягнень. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності

Тема 6. Основи кримінального права. Поняття кримінального права, його принципи, джерела та система. Поняття та ознаки злочину, його види та стадії. Кримінальна відповідальність та її підстави. Суб'єкт злочину. Поняття та форми вини. Співучасть у злочині та її види. Покарання, його цілі та види.

Тема 7. Основи господарського права. Поняття, предмет, метод та джерела господарського права. Господарські правовідносини. Суб'єкти господарювання. Майно в сфері господарювання. Право інтелектуальної власності у господарській діяльності. Договори в сфері господарювання. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання.

Тема 8. Основи цивільного права. Поняття, предмет, метод та джерела цивільного права. Майнові та особисті немайнові відносини. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин. Поняття та загальна характеристика правочинів. Право власності. Спадкове право.

Тема 9. Основи трудового права. Поняття, предмет, метод та джерела трудового права. Трудові правовідносини. Суб'єкти трудового права. Колективний договір. Трудовий договір. Робочий час та час відпочинку. Оплата праці. Відповідальність у трудовому праві. Охорона праці.

Тема 10. Основи сімейного права. Поняття, предмет, метод та джерела сімейного права України. Співвідношення понять сім'ї та шлюбу. Порядок укладення та розірвання шлюбу. Права та обов'язки подружжя. Усиновлення та удочеріння. Права та обов'язки батьків та дітей.

Семестровий диф. залік

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Держава: поняття, виникнення, ознаки, сутність.	2	0,5
2	Тема 2. Форма, механізм і функції держави.	2	0,5
3	Тема 3. Поняття і ознаки права. Норми права. Система права.	2	0,5
4	Тема 4. Юридична відповідальність.	2	0,5
5	Тема 5. Основи адміністративного права.	2	1

6	Тема 6. Основи кримінального права.	2	1
7	Тема 7. Основи господарського права.	2	1
8	Тема 8. Основи цивільного права	2	1
9	Тема 9. Основи трудового права	2	
10	Тема 10. Основи сімейного права	2	
Усього годин		20	6

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Держава: поняття, виникнення, ознаки, сутність.	3	-
2	Тема 2. Форма, механізм і функції держави.	3	0,5
3	Тема 3. Поняття і ознаки права. Норми права. Система права.	3	0,5
4	Тема 4. Юридична відповідальність.	3	-
	Контроль ЗМ 1	1	1
5	Тема 5. Основи адміністративного права.	2	0,5
6	Тема 6. Основи кримінального права.	2	0,5
7	Тема 7. Основи господарського права.	2	0,5
8	Тема 8. Основи цивільного права	2	0,5
9	Тема 9. Основи трудового права	2	0,5
10	Тема 10. Основи сімейного права		0,5
	Контроль ЗМ 2	1	1
Семестровий залік з модуля 1-2: «Правознавство»		2	2
Усього годин		28	8

8. Теми практичних занять

Не передбачено робочим навчальним планом.

9. Теми лабораторних занять

Не передбачено робочим навчальним планом.

10. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Держава: поняття, виникнення, ознаки, сутність.	5	9,5
2	Тема 2. Форма, механізм і функції держави.	5	9,5
3	Тема 3. Поняття і ознаки права. Норми права. Система права.	5	9,5
4	Тема 4. Юридична відповідальність.	6	9,5
5	Тема 5. Основи адміністративного права.	3	6
6	Тема 6. Основи кримінального права.	3	6
7	Тема 7. Основи господарського права.	3	6
8	Тема 8. Основи цивільного права	3	6
9	Тема 9. Основи трудового права	4	7

10	Тема 10. Основи сімейного права	4	7
11	Семестровий залік з модуля 1-2: «Правознавство»	-	-
Усього годин		42	76

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати реферат на тему: «Основні теорії походження держави».
2. Підготувати реферат на тему: «Шлюбний договір».
3. Підготувати реферат на тему: «Етичні стандарти для публічних службовців».

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінка з освітньої компоненти визначається з урахуванням результатів поточної навчальної діяльності здобувача вищої освіти та оцінок засвоєння ним окремих модулів.

Успішність кожного здобувача вищої освіти оцінюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання поточної навчальної діяльності (проводиться під час кожного заняття) – контроль теоретичних знань, практичних умінь та навичок. При засвоєнні кожної теми змістових модулів 1-2 за поточну навчальну діяльність здобувачам виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля сумуються. В залежності від кількості набраних балів здобувач може отримати за вивчення модуля на практичних заняттях **максимально 100 балів** або **мінімально — 60 балів**.

Застосовується така система бальних оцінок для **практичних занять**: за кожну тему змістового модулю 1 та 2 здобувач може набрати **min - 4 бали, max - 6 бали** за одну академічну годину навчання.

Система оцінювання, бали	Критерії оцінки
4	виставляється студенту, який: <ul style="list-style-type: none"> • виявив недостатньо глибокі знання основного програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання; • практичне завдання виконав самостійно, але допустив значні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
5	виставляється студенту, який: <ul style="list-style-type: none"> • виявив повне знання програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки; • практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано студентом самостійно, але допустив незначні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
6	виставляється студенту, який: <ul style="list-style-type: none"> • виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичні запитання, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонструвати знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання; • практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано студентом самостійно без помилок та містить пояснення проведеного рішення.

Для допущення до семестрового заліку здобувач вищої освіти повинен здати всі теми з освітньої компоненти та скласти контроль засвоєння ЗМ 1-2 на прохідний бал.

Контроль засвоєння ЗМ проводиться у формі заліку за затвердженими білетами. Модуль вважається зарахованим, якщо здобувач вищої освіти набрав не менше мінімального балу.

Застосовується така система бальних оцінок для **контролю засвоєння ЗМ 1-2** здобувач може набрати **min – 10 балів, max — 20 балів**.

Система оцінювання, бали	Критерії оцінки
10-13	виставляється студенту, який: <ul style="list-style-type: none"> виявив недостатньо глибокі знання основного програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання; практичне завдання виконав самостійно, але допустив значні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
14-17	виставляється студенту, який: <ul style="list-style-type: none"> виявив повне знання програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки; практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано студентом самостійно, але допустив незначні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
18-20	виставляється студенту, який: <ul style="list-style-type: none"> виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичні запитання, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонструвати знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання; практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано студентом самостійно без помилок та містить пояснення проведеного рішення.

Схема нарахування та розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота											Сума	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	ЗМ1	T5	T6	T7	T8	T9	T10		ЗМ2
6	6	6	6	20	6	6	6	6	6	6		20

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

12. Форми поточного та семестрового контролю успішності навчання

Контроль знань на кожному занятті: усне опитування, виступи (наукові доповіді, презентації), активна участь у дискусіях, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач тощо.

Контроль змістових модулів: складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач.

Форма контролю - семестровий диф. залік.

13. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма освітньої компоненти
2. Робоча програма освітньої компоненти.
3. Силабус освітньої компоненти
4. Слайдові, текстові лекції.
5. Тестові завдання для щоденного контролю.

6. Завдання для самостійної роботи здобувачів.
7. Тестові завдання для самостійного контролю.
8. Комплекти білетів з еталонами відповідей для контролю змістових модулів.

14. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40-44. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

Допоміжна література

1. Загальна теорія держави і права : підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М.В. Цвік та ін. Харків: Право, 2019. 584 с.
2. Лисенков С.Л. Загальна теорія держави і права : навчальний посібник. Київ : Юристконсульт, 2021. 355 с.
3. Машков А. Проблеми теорії держави і права. Основи: Курс лекцій. Київ: К.І.С., 2018. 470 с.
4. Середа Г.П. Проблеми теорії держави і права: навчальний посібник. Київ :КНТ, 2019. 184 с.
5. Скакун О.Ф. Теорія права і держави : підручник. Київ : Правова єдність, 2011. 524 с.

15. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Сайт кафедри управління та забезпечення якості НФаУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://quality.nuph.edu.ua/>.
2. Офіційний сайт бібліотеки ім. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>